

Finalment, Tomàs Martínez Romero, examinant l'obra de Sant Vicent Ferrer, estudià el «Ritme i estructures paral·leles en la predicació vicentina».

Sortosament totes aquestes ponències estan en curs de publicació i aviat podran ser a l'abast dels estudiosos i de les persones interessades en el tema. El suport en paper ha afavorit igualment que s'hi poguessin afegir dos treballs més, «L'escrivà de ració del príncep de Viana i l'autoria de *Tirant lo Blanch*. Notes de crítica documental a l'entorn d'un miratge literari», d'Agustín Rubio Vela, i «Sobre el lloc on Joanot Martorell escrigué el *Tirant lo Blanc* (1460-1464): Barcelona, Dénia o València?», d'Abel Soler, que il·luminen un dels aspectes actualment més controvertits sobre els orígens de l'autor d'aquesta sublim novel·la cavalleresca.

Maria Pilar PEREA
Universitat de Barcelona

CoHoqui internacional al Friül sobre toponomàstica i polítiques lingüístiques (17 al 19 de novembre de 2011). — La regió autònoma Friuli Venezia Giulia, al nord-est d'Itàlia, presenta una situació única a Europa per la copresència en el seu territori de comunitats lingüístiques germàniques, retoromàniques, eslovenes i vènetes. La Società Filologica Friulana, juntament amb el Gruppo di Studio sulle Politiche Linguistiche (GSPL) de la Società Linguistica Italiana (SLI), ha impulsat l'organització d'un col·loqui internacional que ha afrontat una temàtica especialment sensible per les comunitats locals: la toponomàstica i les polítiques lingüístiques. El coHoqui *Names, Places, Identities: Toponymy and Linguistics Policies — Nomi, Luoghi, Identità: Toponomastica e Politiche Linguistiche*, ha tingut lloc del 17 al 19 de novembre a Cividale del Friuli / Cividât (localitat de llengua friülana) amb una sessió a San Pietro al Natisone / Špietar (localitat de llengua eslovena). L'objectiu era oferir una ocasió de trobada interdisciplinària en la qual es poguessin intercanviar experiències i perspectives entre estudiosos de diferents disciplines (lingüística, geografia, dret, ciències polítiques) al voltant de les qüestions relatives a les polítiques lingüístiques en matèria de toponomàstica, tant en l'àmbit nacional com internacional.

Els topònims, a més de denominar els llocs i fer-los identificables en l'espai, tenen altres funcions i valors específics. Es consideren pròpiament béns culturals, i són un patrimoni de testimoniatges històrics, lingüístics i culturals que necessita ésser tutelat i valorat. A més, els topònims presenten un important valor simbòlic i identitari perquè identifiquen no només els llocs geogràfics sinó també les comunitats que hi viuen, i contribueixen a mantenir viva la relació amb el territori. Els topònims, doncs, formen part dels símbols propis de cada comunitat, sobretot en els estats que han assolit recentment la independència o en les comunitats de llengües minoritzades conscients de la identitat pròpia i que tenen voluntat de preservar el patrimoni cultural i lingüístic. I és precisament en la seva presència històrica en un determinat territori que aquestes comunitats fonamenten les mesures de protecció, entre les quals el dret a mantenir i oficialitzar la toponomàstica local en l'idioma propi, començant per les senyals viàries. Aquest reconeixement pot donar lloc a processos d'estandardització i normalització dels topònims, processos que, però, poden trobar resistències per part de les comunitats locals en les quals es parla una varietat diferent de la normalitzada. Un altre aspecte, present sobretot en els estats que s'han independitzat recentment, és el distanciament formal de la toponímia de la toponímia oficial que s'usava anteriorment.

En tercer lloc, els topònims poden ésser subjectes jurídics, perquè, com que atribueixen una denominació oficial a un lloc, en sancionen l'existència i el caràcter de subjecte jurídic.

A partir d'aquestes consideracions es pot entendre per què el de la toponomàstica és un dels principals sectors en el qual s'intervé en qualsevol tipus de política lingüística, ja sigui de tipus positiu, amb mesures de protecció i de reconeixement oficial dels noms en la llengua local, ja sigui de

tipus negatiu, amb intervencions de caire nacionalista destinades a negar o a transformar els topònims que no estan expressats en la llengua de l'estat.

A tots aquests aspectes s'han dedicat les sessions del col·loqui. Els treballs han estat coordinats per un comitè científic format per Emanuele Banfi, Bojan Brezigar, Vermondo Brugnattelli, Enzo Caffarelli, Augusto Carli, Guglielmo Cevolín, Tullio De Mauro, Franco Finco, Gabriele Iannàccaro, Federico Vicario. Els 24 participants venien de diverses regions d'Itàlia i de sis països estrangers (Catalunya, Marroc, País Basc, Polònia, Sèrbia i Eslovènia).

El col·loqui ha estat patrocinat pel Ministero per i Rapporti con le Regioni, per la Provincia di Udine, per l'Università degli Studi di Udine i per l'Agenzia Regionale per la Lingua Friulana (ARLeF), i ha estat organitzat amb la col·laboració de la Comunità Montana Torre-Natisone-Collio, el Centro Internazionale sul Plurilinguismo (CEIP) i els municipis de Cividale del Friuli i San Pietro al Natisone. Les actes del col·loqui constituiran el desè volum de la col·lecció QTF (Quaderni di Toponomastica Friulana), editada per la Società Filologica Friulana.

El programa es desenvolupà amb les intervencions següents: Vermondo Brugnattelli (Universitat de Milàno-Bicocca) *La toponomastica come simbolo identitario e come strumento politico. Riflessioni introduttive*; Valeria Piergigli (Universitat de Siena) *Toponomastica e tutela delle minoranze linguistiche nell'ordinamento italiano. Spunti per una comparazione*; Marcella Schmidt Müller de Friedberg (Universitat de Milàno-Bicocca) *Scrivere il paesaggio*; William Cisilino (Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia) *Toponomastica e lingue proprie del Friuli: il quadro normativo*; Franco Finco (Universitat de Udine) *I nomi di luogo nell'applicazione delle politiche di tutela linguistica in Friuli Venezia Giulia*; Francesco Altimari (Universitat de la Calabria) *I toponimi delle comunità arbëreshe d'Italia tra richiami identitari e condizionamenti ideologici nei 150 anni di storia unitaria*; Guglielmo Cevolín (Universitat de Udine) *La toponomastica in Istria e Dalmazia e la tutela giuridica della minoranza autoctona italiana*; Abdallah El Mountassir (Université Ibn Zohr Agadir) *La toponymie berbère marocaine. Entre domination politique et revendication identitaire*; Maria del Mar Batlle Gutiérrez (Institut d'Estudis Catalans) *Linguistic policies in the field of toponymy: a general look at Spain and Catalunya (Catalonia)*; Mikel Gorrotxategi Nieto (Real Academia de la Lengua Vasca / Euskaltzaindia) *La normalización de la toponimia en el País Vasco, estado actual y problemas (políticos, sociales, lingüísticos...)*; Giorgio Marrapodi (Universität des Saarlandes) *La toponomastica che vorrei*; Maurizio Viridis (Universitat de Cagliari) *Il patrimonio toponomastico sardo. Complessità, storia, prospettive*; Federica Guerini (Universitat de Bergamo) *Uso dei dialetti nella segnaletica stradale con nomi di località: una panoramica sulla provincia di Bergamo*; Matteo Rivoira (Universitat de Torino) *L'identità sul cartello. Esperienze di bilinguismo toponomastico nelle valli occitane del Piemonte*; Riccardo Regis / Nicola Duberti (Universitat de Torino) *Standardizzazione toponomastica in aree di confine: il caso di Roccaforte Mondovì*; Matej Šekli (Univerza v Ljubljani) *Standardizzazione dei toponimi dell'area linguistica slovena: teoria e prassi*; Rita Caprini (Universitat de Genova) *Toponomastica ufficiale: dalle carte IGM al Tolomei*; Roberto Fontanot (Trieste) *La toponomastica e l'irredentismo*; Enzo Caffarelli (Universitat de Roma Tor Vergata) *Le politiche toponomastiche (e odonomastiche) nella scelta di nuovi nomi in Italia*; Tomasz Wicherkiwicz (Adam Mickiewicz University Poznań) *Place-name engineering in communist Poland (and related issues)*; Magdalena Bielenia-Grajewska (University of Gdansk / SISSA) *Company linguistic identity through the prism of toponymy*; Boris Krivokapić (Megatrend Univerzitet, Beograd) *Official use of national minority languages in Serbia in the field of toponomy*; Cornelio Cesare Desinan (Società Filologica Friulana) *Polimorfia toponimica in Friuli e in altre regioni*.

Franco FINCO
Universitat degli Studi di Udine